

Odešel RNDr. Jaromír Strejček

RNDr. Jaromír Strejček left

Netřeba zvláště představovat člověka, který byl po dlouhá léta symbolem poctivé entomologické řehole, v terénu neopomíjející žádnou z efektivních sběratelských metod, doma za mikroskopem pak systematicky pracujícím, pozorným determinátorem a pečlivým dokumentátorem. A klidně i přiznáváme, že v řadě těchto aktivit zůstane pro nás nedostižným vzorem, entomologem vpravdě roubalovského typu. Nesmírně pracovitý, své činnosti zcela oddaný, ale přitom vždy ochotný podat pomocnou ruku začínajícím mladým kolegům nebo být svými znalostmi ku prospěchu společné věci. Velmi výstižně reagoval na oznámení o jeho úmrtí významný kolega, specialista na nosatce, Dr. Enzo Colonnelli z Říma: „Potkal jsem našeho zemřelého kolegu dvakrát v Praze, a byl jsem velmi překvapen jeho skutečnou vášní pro terénní výzkum, která spojuje nás všechny, kteří sdílíme radost z kontaktu s fascinujícím a dosud tolik neznámým světem přírody“. S Dr. Jaromírem Strejčkem se nemohl nesetkat nikdo z domácích zájemců o studium fytofágních brouků. Bylo to skoro pravidlem, že jakmile se objevil nějaký nový adept, byl nasměrován právě na něho. A platilo to tak po několik entomologických generací.

Asi by nemělo smysl v této vzpomínce uvádět podrobné personálie, které byly zveřejněny v několika předchozích publikacích, které vyšly u příležitosti jeho kulatých výročí (např. Jelínek 1986, Borovec 2001, Kubíková & Špryňar 2007, Borovec et al. 2015). Vše z toho, co se týkalo jeho mládí, profesionální dráhy ochránce i entomologických aktivit už bylo několikrát napsáno. Tak jen stručně to nejpodstatnější.

RNDr. Jaromír Strejček se narodil 9. 10. 1925 v Konojedech, už v raném dětství ale s rodiči přesídlil do Prahy, odkud se dočasně vzdálil jen v poválečných letech, kdy pracoval až do roku 1960 v Ústí nad Labem, nejprve jako obchodvedoucí, později už jako přírodovědec v Okresním muzeu v Ústí nad Labem a ve Středisku památkové péče a ochrany přírody Ústeckého kraje. V roce 1962 dokončil dálkové studium Přírodovědecké fakulty UK. V té době pracoval už druhým rokem v Pražském středisku státní památkové péče a ochrany přírody, kde setrval až do odchodu na odpočinek v roce 1987. Středisko opouštěl jako dlouholetý vedoucí úseku ochrany přírody, po jehož působení měla Praha vybudován téměř dokonalý systém zdokumentovaných chráněných území, jaký ji dodnes může závidět nejedno světové město srovnatelné velikosti.

Na poli entomologie je zásadní přínos RNDr. Strejčka především k systematickému studiu fytofágních brouků. Jeho mnohaleté působení v tomto oboru lze přirovnat k práci zahradníka, který převzal jen mírně kultivovaný záhon, který hluboce přerýl, naplnil osivem a o úrodu se rozdělil se svými žáky. Ve své odbornosti navázal na starší kolegy, jako byli Cyril Purkyně či Bohumil Kouřil. Svojí systematickou prací a nesmírnou pilí však posunul úroveň poznání a přístupu ke studiu fytofágních skupin kvalitativně o úroveň výše. Přispěly k tomu i jeho komplexní znalosti ze souvisejících přírodovědných disciplín, především botaniky, jejíž zvládnutí entomology nebylo v době jeho odborného růstu samozřejmostí. Díky své kvalitní němčině a ruštině byl schopen čerpat z početných zahraničních zdrojů a navázal i užší vztahy se zahraničními kolegy, především pak s německým entomologem Lotharem Dieckmannem, který ve druhé polovině 20. století představoval absolutní evropskou špičku

Obr. 1. Entomologické mládí J. Strejčka. V okolí Ústí nad Labem v roce 1956. Autor neznámý.

ve studiu nosatcovitých brouků. Dr. Strejček se tak brzo stal i vzorem pro další následovníky. Snad každý další český, ale i slovenský specialista na skupiny fytofágních brouků, prošel jeho různě intenzivním a různě obsáhlým zasvěcením do studia těchto skupin. S vděčností na jeho pomoc a předané informace dodnes vzpomínají nejen autoři tohoto článku.

O jeho nesobeckém přístupu k mladším adeptům svědčí nejlépe mnohaleté, nezištné vedení pražského entomologického kroužku, kterým prošlo mnoho pozdějších vynikajících českých entomologů, jmenovitě např. David Král, Petr Švácha či Vladimír Švihla nebo jiných proslulých biologů, kteří se ve svých začátcích entomologii věnovali, jako např. Jaroslav Flegr. Stejně přínosná byla i jeho osvětová vystoupení, ať už se jednalo o přednášky k entomologii a ochraně přírody nebo tematicky stejně zaměřené rozhlasové relace.

Na závěr našeho ohlédnutí za touto výjimečnou osobností přidáme společnou osobní vzpomínku na jedno z jeho posledních veřejných vystoupení. Bylo to v létě 2017 a místem konání byly Chudenice, rodiště Jana Roubala. Pan Dr. Strejček tehdy přijal pozvání na tradiční setkání entomologů, které pod názvem Roubanálie každoročně pořádá Západočeská pobočka ČSE. Nebyl tam poprvé. Tři roky předtím ve svých tehdejších 89 letech ještě doslova udával tempo při sbírání na nedalekém kopci Bělýšově, jemuž mnohem mladší kolegové nestačili a jen nevěřicně zírali, jakého sběratelského výkonu je ten starý pán ještě schopen. Při poslední účasti nám ale přijel už jen povídat. A byl to dlouhý, dobře hodinový monolog, ve kterém zavzpomínal nejen na své entomologické začátky, ale také např. na svoji účast v jednotkách,

Obr. 2. Tentokrát už v kmetském věku 85 let při probírce materiálu. Foto: P. Šprýňar.

kteří bezprostředně po osvobození v roce 1945 prováděly odzbrojování německých posádek a zajišťovaly ve svobodné Praze návrat k mírovému životu.

Dlouhý a plodný byl život člověka, který zůstane navždy v naší mysli i srdcích.

Děkujeme, pane doktore.

Stanislav Benedikt & Roman Borovec

BIBLIOGRAFIE (2015–2018) – BIBLIOGRAPHY (2015–2018)

- ŠPRYŇAR P. & BOROVEC R. 2015: Bibliografie RNDr. Jaromíra Strejčka. *Bohemia Centralis* **33**: 463–472.
- ŠPRYŇAR P. & STREJČEK J. 2016: Expanze dřepčika *Chaetocnema conducta* (Coleoptera: Chrysomelidae) v Čechách. [An expansion of the flea beetle *Chaetocnema conducta* (Coleoptera: Chrysomelidae) in Bohemia.]. Pp. 217–218. In: BRYJA J., SEDLÁČEK F. & FUCHS R. (eds): Zoologické dny České Budějovice 2016. *Sborník abstraktů z konference 11.–12. února 2016*. Ústav biologie obratlovců AV ČR, v. v. i., Brno, 279 pp.
- SEKERKA L., BEZDĚK J., PELIKÁN J., ČÍŽEK P. & STREJČEK J. 2017: Chrysomelidae s. lat. (mandelinkovití). Pp. 308–316. In: HEJDA R., FARKAČ J. & CHOBOT K. (eds): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí. Red List of threatened species of the Czech Republic. Invertebrates. *Příroda* **36**: 1–612 (in Czech and English).

LITERATURA / REFERENCES

- JELÍNEK J. 1986: Sixtieth anniversary of Dr. Jaromír Strejček. *Acta Entomologica Bohemoslovaca* **83**: 316–319.
- BOROVEC R. 2001: K sedmdesátým pátým narozeninám RNDr. Jaromíra Strejčka. *Klapalekiana* **37**: 279–285.
- KUBÍKOVÁ J. & ŠPRYŇAR P. 2007: RNDr. Jaromír Strejček – osmdesát let. *Bohemia Centralis* **28**: 445–446.
- BOROVEC R., BENEDIKT S. & RŮŽIČKA J. 2015: RNDr. Jaromír Strejček devadesátiletý. 90th birthday of RNDr. Jaromír Strejček. *Klapalekiana* **51**: 273–276.

